

HMO-19

การพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น

The development witnesses tracking system in khon kaen district court

เยาวลักษณ์ โพธิ์สิงห์* ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนสุ**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ วิเคราะห์พัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น จากข้อกำหนดขั้นตอนกระบวนการติดตามพยานของสำนักงานศาลยุติธรรมได้กำหนดสิ่งให้ถือปฏิบัติและสิ่งที่ควรพิจารณาดำเนินการ ก่อให้เกิดขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานระหว่างศาล อัยการ และศูนย์นัดความและติดตามพยานขึ้น ขั้นตอนการปฏิบัติในระบบติดตามพยานเก่าที่ดำเนินในปัจจุบัน มี 3 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นตอนของศาล 2. ขั้นตอนของพนักงานอัยการ 3. ขั้นตอนของศูนย์นัดความและติดตามพยาน จากการศึกษาบทความ งานวิจัย เอกสารเกี่ยวกับพยาน และการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์และศูนย์ติดตามพยาน และพยาน พบว่า ปัญหาพยานไม่มาศาลในวันนัดคือ ปัญหาของตัวพยานเอง ปัญหาจากข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยพยาน และปัญหาจากการไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของพยาน จากการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า การพัฒนาระบบติดตามพยานใหม่ในศาลแขวงขอนแก่น ควรปรับปรุงขั้นตอนสิ่งที่ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้ 1. การออกหมายเรียกพยานบุคคล 2. การพิจารณาคำร้องและรับหมายเรียกพยาน 3. การแจ้งเตือนพยาน 4. การรายงานความพร้อมของสำนวนและการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ได้ตัวพยานมาตามกำหนด ทั้งนี้ให้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติอยู่ในนโยบายบริหารความเสี่ยงของศาลแขวงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการประเมินผลการบริหารความเสี่ยง ทบทวนและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดให้เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี

ABSTRACT

This study analyzed The development witnesses tracking system In Khon Kaen District Court. According to the regulation process of Justice Office of the track witness something to treat and what should consider the action. Cause the process working between the court, prosecutor, and zero appointment and track witnesses up. Practice process in the old witness tracking system currently has 3 steps 1. Court procedure. 2. Step of the prosecutor. 3. Step of meeting center and track witness from the articles, research papers about the witness and the relevant authorities. The judge staff at the center track and witnesses and witness, the witness does not come to court in one is the problem of the witness. The problem of the law about the disclosure of the witness. And the problem of unknown to the rights and duties of witness. From the relevant authorities. That system development track new witness tracking system in Khon Kaen district court. Should improve what steps should consider the following. 1. To summon witnesses 2. Considering the petition and summons witness 3. Jing remind witness 4. Reporting the availability of expression and coordination with outside agencies to get witnesses to schedule. The specified procedure in the risk management policy of district systematically and continuously. Evaluation of risk management. Review and update regularly. The annual operational plan and.

คำสำคัญ : พยาน การติดตามพยาน ศาลแขวงขอนแก่น

Key words : Witness Tracking witnesses Khon kaen district court

* นิสิต หลักสูตรการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ในการดำเนินคดีของศาลทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่ง มีกระบวนการที่สำคัญมากคือกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ซึ่งต้องพิสูจน์ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง การพิสูจน์ข้อกฎหมายเป็นหน้าที่ของศาลซึ่งจะวินิจฉัยตามข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ โดยคู่ความไม่ต้องนำพิสูจน์ แต่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ศาลจะวินิจฉัยไปตามพยานหลักฐานที่นำมากล่าวอ้างจนกว่าศาลจะพอใจแล้วศาลจะเป็นผู้ชี้ว่าพยานว่าพยานฝ่ายใดมีน้ำหนักพยานมากกว่ากัน พยานหลักฐานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญในการยืนยันข้อเท็จจริง (ธานี, 2551,2558)

คดีอาญาการนำพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดหรือไม่นั้นเป็นปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งจะต้องนำพิสูจน์โดยพยานหลักฐานต่างๆ และพยานที่ใช้นำพิสูจน์ที่สำคัญมากคือพยานบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีจากการได้เห็น ได้ฟัง ได้กลิ่น ได้รส ได้สัมผัส ได้ทราบข้อความที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ตนเป็นพยานโดยตรง ในบางคดีแม้ว่าจะได้ส่งหมายเรียกพยานไปถึงพยานแล้ว แต่พยานไม่มาเพื่อเบิกคำให้การพยานต่อศาลและไม่สามารถติดตามพยานดังกล่าวมาเบิกคำให้การพยานได้ ซึ่งศาลอาจใช้ดุลพินิจในการเลื่อนการพิจารณาคดีออกไปหรือตัดพยานหรือพิพากษายกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานไม่มีน้ำหนักพอที่จะพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้ (ศุภชัย,2553)

ดังนั้นพยานจึงมีความสำคัญมากในกระบวนการพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ นั้นหมายความว่าถึงจำเลยพ้นความผิดตามข้อกล่าวหา หากพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด แต่หากพิสูจน์ได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา จำเลยก็จะต้องชดใช้ความผิดแก่ผู้เสียหาย พยานจึงมีความสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมโดยรวม และทำให้ทุกคนในสังคมต้องเคารพกฎ กติกา ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เมื่อพยานเป็นส่วนสำคัญในการพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้มีข้อกำหนดการพิจารณาคดีในระบบพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง (คู่มือมาตรฐานนิติเวชงานธุรการในระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 241 วรรคหนึ่ง ความว่า “ในคดีอาญาผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม” ใน

ระบบพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง มีประกอบด้วยกระบวนการก่อนวันนัด คือการติดตามพยานมาศาลในวันนัด โดยกำหนดให้ออกหมายเรียกพยาน หนังสือแจ้งเตือนพยาน เพื่อติดตามพยานและตรวจสอบว่าคู่ความใส่ใจและนำพยานแก่คดีหรือประวิงคดีหรือไม่ และเป็นการเตรียมความพร้อมรวมทั้งแก้ไขเหตุขัดข้องที่พยานไม่มาศาล เช่น พยานติดธุระ ย้ายที่อยู่ใหม่ เสียชีวิต และบทบัญญัติบางประการของกฎหมาย เช่น การเปิดเผยพยานตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 173/2 ความว่า “ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีความสั่งเป็นอย่างอื่น” มาตรา 172 ความว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” นั้นหมายความว่าให้เปิดเผยพยานบุคคล ชื่อ ที่อยู่ บ้านที่คำให้การพยานพยานวัตถุ ที่เกี่ยวข้องแก่คดีและทำการพิจารณาต้องเผชิญหน้ากับจำเลย ทำให้พยานเกิดความหวาดกลัวอิทธิพลจากจำเลย หรือไม่มั่นใจในความปลอดภัยของตนและครอบครัวหรือการถูกเลิกจ้างในกรณีที่เป็นพยานฝ่ายตรงข้ามกับนายจ้าง รวมทั้งปัญหาการติดตามพยานบุคคลมาเบิกความต่อศาล และปัญหาผู้มีหน้าที่ติดตามพยานมาเบิกความต่อศาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระบบการติดตามพยานแบบเก่าที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน
2. เพื่อพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น

วิธีการวิจัย

การศึกษาระบบพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ระบบการติดตามพยานแบบเก่าที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนดังนี้ 1. การศึกษาการติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่นที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน 2. การวิเคราะห์ระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการใช้แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคือพยานในคดีอาญาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนพยานและมาศาล จากนั้นนำผลการศึกษาที่ได้มาประชุมระดมความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่หน้า

บัลลังก์ เจ้าหน้าที่ศูนย์นัดความและติดตามพยาน เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น

สรุปผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบพัฒนาระบบติดตามพยานในศาลแขวงขอนแก่น ได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยศึกษาและวิเคราะห์ระบบการติดตามพยานแบบเก่าที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร และมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาระบบอย่างไร สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

การวิเคราะห์ระบบติดตามพยานเก่าที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ ศาล พนักงานอัยการ ศูนย์นัดความและติดตามพยาน พบว่า

1.1 ขั้นตอนของศาลก่อนถึงวันนัดประมาณ 2 เดือน ศาลจะต้องพิจารณา คือ

1.1.1 การออกหมายเรียกพยานบุคคล พนักงานอัยการโจทก์มีหน้าที่ยื่นคำร้องขอต่อเจ้าพนักงานของศาลที่ครอบครองสำนวนอยู่ เพื่อลงประทับรับคำคู่ความศาลและพนักงานของศาลผู้ครอบครองสำนวนจะนำเสนอคำร้องพร้อมหมายเรียกพยานต่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก่อนวันนัดพิจารณาในระยะเวลาที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งหากศาลเห็นควร ศาลจะออกหมายเรียกพยานดังกล่าวมาศาลในวันนัด ซึ่งโดยหลักแล้วสำนวนศาลที่มีนัดพิจารณาคดีถูกเก็บไว้ในห้องเก็บสำนวนดำ แต่สำนวนมีการเคลื่อนไหวหรือมีการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ทำให้สำนวนถูกเคลื่อนย้ายออกจากห้องเก็บสำนวนดำไปอยู่ตามงานอื่นๆ ที่กำลังปฏิบัติ เกิดความไม่สะดวกแก่พนักงานอัยการโจทก์เป็นอย่างมาก ซึ่งหากศาลแขวงขอนแก่นมีความประสงค์จะอำนวยความสะดวกในส่วนนี้แก่พนักงานอัยการโจทก์ เห็นควรที่จะกำหนดจุดให้บริการในเรื่องดังกล่าวไว้เพียงจุดเดียว

1.1.2. การพิจารณาคำร้องและรับหมายเรียกพยานบุคคล ให้พนักงานอัยการโจทก์รับหมายและกำชับให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือผู้ได้รับมอบหมาย นำหมายไปส่งยังพยานที่ระบุไว้ในหมายโดยเร็ว หลักการเสนอคำคู่ความต่อศาล ให้เสนอต่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ซึ่งผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนในศาลแขวงขอนแก่นมีจำนวน 9 คนรวมถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ต้องรับผิดชอบพิจารณาคดีบนบัลลังก์มีจำนวนมากในแต่ละวัน อีกทั้งยังต้องเรียงคำพิพากษาคด้วย หรือเกิดกรณีที่ไม่อาจ

ก้าวล่วงได้เช่นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคดีราชอื่น หรือลา อาจทำให้การพิจารณาสั่งคำคู่ความเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่พนักงานอัยการโจทก์ผู้ยื่นคำร้องขอหมายเรียกพยานที่ไม่ได้รับหมายในวันที่ยื่นคำผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่มีหน้าที่พิจารณาคำร้อง ควรกำหนดหรือมอบหมายให้ผู้พิพากษาอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีมีเหตุอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ภายในวันประทับรับคำร้องและนอกจากนี้ควรกำหนดให้พนักงานอัยการโจทก์รับหมายเรียกพยานบุคคล ณ จุดที่ยื่นเสนอคำร้องขอหมาย

1.2 ขั้นตอนของพนักงานอัยการ พบว่า หลังจากได้รับหมายเรียกพยานแล้ว ให้ตรวจสอบความพร้อมของพยานและประสานงานกับศูนย์นัดความและติดตามพยานของศาลเพื่อดำเนินการติดตามพยานมาศาลตามกำหนดนัด

1.3 ขั้นตอนของศูนย์นัดความและติดตามพยาน พบว่า ศูนย์ติดตามพยานของศาลดำเนินการต้องดำเนินการดังนี้

1.3.1 แจ้งเตือนพยานภายหลังจากที่พนักงานอัยการโจทก์ได้ขอหมายเรียกพยานแล้ว การลงชื่อในหนังสือแจ้งเตือนพยานจะลงชื่อโดยผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลแขวงขอนแก่น เห็นว่าควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติราชการแทนในการลงลายมือชื่อแทนเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และนอกจากนี้หากสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันมาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแจ้งเตือนพยานมาใช้ในการแจ้งเตือนพยาน จะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการแจ้งเตือนพยานอีกช่องทางหนึ่งในการปฏิบัติงานให้เกิดความรวดเร็ว

1.3.2 การรายงานความพร้อมของสำนวนให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนทราบถึงความพร้อมในการนำพยานเข้าสืบตามกำหนดนัด เจ้าหน้าที่ศูนย์ติดตามพยานของศาลจะตรวจสอบความพร้อมของสำนวนว่าพนักงานอัยการโจทก์ได้ร้องขอพยานแล้วและรับหมายไปส่งครบถ้วน รวมทั้งศูนย์ติดตามพยานของศาลได้มีหนังสือแจ้งเตือนไปยังพยานแล้วหรือไม่ พยานคนใดขัดข้องในการเป็นพยาน และมีความจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การสืบพยานล่วงหน้า การส่งประเด็น การทำแผนที่พิพาท การแต่งตั้งทนายของจำเลย การยื่นคำให้การของจำเลย ตามข้อกำหนดของขั้นตอนวิธีการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าของคดีและส่งสำนวนให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนตรวจสอบสำนวนความก่อนเข้าสู่พิจารณาคดี ซึ่งในปัจจุบัน

ศาลแขวงขอนแก่นนัดพิจารณาคดีไม่เกิน 2 เดือน และจ่ายสำนวนให้ผู้พิพากษารับเป็นเจ้าของสำนวนไม่เกิน 1 เดือน ทำให้ระยะเวลาในการแจ้งเดือนพยาน รายงาน ความพร้อมของสำนวนมีระยะเวลาที่สั้น ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน เห็นควรให้รายงานความพร้อมของสำนวนภายหลังส่งหนังสือแจ้งเดือนพยาน 1 อาทิตย์ทันทีเพื่อให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีเวลาได้ตรวจสอบสำนวนก่อนพิจารณาคดี

อภิปรายผล

จุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมเริ่มจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการก่อนฟ้องหรือกระบวนการยุติธรรมต้นน้ำ มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงว่าได้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นรวมทั้งการถามคำให้การผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหา การสอบสวนนี้ เป็นข้อกำหนดในเรื่องอำนาจสอบสวนรวมถึงอำนาจยื่นฟ้องของคดีอาญา ซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหา พนักงานสอบสวนมีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจการสอบสวน แม้จะไม่มีกรร้องทุกข์ เว้นแต่ความผิดอันยอมความกันได้เท่านั้นที่จะต้องมีการร้องทุกข์ โดยพนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนพยานบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และการรับทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคดี และทำความเข้าใจพนักงานอัยการ

มีความสอดคล้องกับวันชัย, ม.ป.ป. และสุทธิชัย, 2546 กล่าวคือกระบวนการที่สองคือการตรวจสอบสำนวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้รวบรวมมานั้น น่าเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และใครเป็นผู้กระทำความผิดนั้น โดยมีอำนาจคือ 1. สั่งฟ้อง 2. สั่งไม่ฟ้อง 3. สั่งให้กลับไปสอบสวนใหม่ ถือว่าเป็นกระบวนการกลางน้ำ ในขั้นนี้พนักงานอัยการมีบทบาทในการตรวจหลักฐานในสำนวนของพนักงานสอบสวนเท่านั้น มิได้มีทำการสืบพยานบุคคลในคดีเลย เว้นแต่กรณีที่เรียกพยานมาซักถามเท่านั้น กระบวนการที่สามคือศาล มีหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงและชี้แจงพยาน รวมทั้งคำสั่งบังคับตามกฎหมายหรือคำพิพากษา ถือว่าเป็นกระบวนการปลายน้ำ กระบวนการยุติธรรมทั้งสามกระบวนการ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันกล่าวคือ ถ้าต้นน้ำ กลางน้ำ เป็นน้ำดี ปลายน้ำย่อมดีไปด้วย หากต้นน้ำหรือกลางน้ำ ส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ดี ปลายน้ำก็อาจไม่ดี ดังนั้นทำ

อย่างไรจึงจะให้ปลายน้ำเป็นน้ำดีให้ได้ และสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่จะทำให้ปลายน้ำเป็นน้ำดี คือ พยานหลักฐาน

เมื่อผ่านกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นหรือการเสาะแสวงหาพยานหลักฐานของกระบวนการยุติธรรมแล้ว ก็เริ่มเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาของชั้นศาลหรือขั้นตอนการพิจารณาตามวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในแต่ละประเทศจะใช้วิธีการพิจารณาตามระบบของกฎหมายที่ใช้ โดยจะกล่าวไว้ในระบบการพิจารณาของศาล

มีความสอดคล้องกับ จริญญา, 2555 กล่าวว่า เกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งพยานบ่งบอกถึงคุณค่าของพยาน ดังนี้

ในคดีอาญาพยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์นั้น จะต้องเป็นพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้น และพยานหลักฐานที่จะผ่านกระบวนการนำสืบพยานจะต้องเป็นพยานที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย นั่นคือต้องยื่นบัญชีระบุพยานและพยานจะต้องเกิดจากการได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยทั่วไปพยานวัตถุ พยานเอกสารหรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ เว้นแต่มีบทบัญญัติอื่นที่ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานนั้น พยานชิ้นนั้นก็จะถูกตัดออกไป ซึ่งเรียกว่า “บทตัดพยานหลักฐาน” ธาณี, 2551, 2558 กล่าวว่า โดยแหล่งที่มาของพยานเป็นสิ่งบ่งชี้ได้ถึงความน่าเชื่อถือเพื่อใช้ในการชี้แจงพยาน ซึ่งสามารถแบ่งแหล่งที่มาของพยานได้ดังนี้

คำรับสารภาพชั้นจับกุมหรือชั้นรับมอบตัวผู้ถูกจับ ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยาน ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรคสี่ “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เมื่อนำระบบการติดตามพยานระบบใหม่มาปฏิบัติก่อให้เกิดความสะดวกในการติดตามพยานมาศาลได้อย่างทันท่วงที

2. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ทำให้การแจ้งให้พยานทราบถึงสิทธิตนเองในกระบวนการทางกฎหมายรวดเร็วขึ้น โดยให้ศูนย์ติดตามพยานแจ้งคำแนะนำให้พยานทราบไว้ในหนังสือแจ้งเดือนพยานที่ส่งถึงตัวพยาน โดยระบุข้อความดังนี้

“ ในกรณีที่ท่านมาเป็นพยานศาล 1.หลังจากให้การเบิกความพยาน ท่านจะได้รับค่าป่วยการในการเป็นพยานศาลคือ หากพยานมีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดขอนแก่น ท่านจะได้รับค่าป่วยการจำนวน 200 บาท ส่วนพยานที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ท่านจะได้รับค่าตอบแทนพยานจำนวน 500 บาท ณ ศาลแขวงขอนแก่น (รับที่เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์) 2. หากมิได้ให้การเบิกความพยาน ท่านจะได้รับค่าเดินทางหรือเบี้ยเลี้ยง ณ สำนักงานอัยการประจำศาลแขวงขอนแก่น”

3. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่สามารถให้คำแนะนำพยานเบื้องต้น ให้ศูนย์นัดความแจ้งคำแนะนำพยานในการมาศาล ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งเตือนพยาน

4. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ ทำให้การเบิกจ่ายค่าตอบแทนพยาน โดยปกติจะให้พยานติดต่อเบิกค่าตอบแทนพยานที่ฝ่ายการเงินและบัญชีเอง เห็นควรให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์เบิกเงินสดกับฝ่ายการเงินไว้รอและให้พยานเบิกจ่ายได้ทันทีหลังจากได้เบิกค่าให้การพยานแล้วเสร็จ โดยให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน และผู้ได้รับมอบหมายพิจารณาสั่งจ่ายค่าตอบแทนพยานในทันที

5. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ ในกรณีที่พยานมีเหตุขัดข้องไม่สามารถมาศาลได้ตามกำหนดนัดให้ศูนย์ติดตามพยานแจ้งให้พยานทราบโดยระบุหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลาไว้ในหนังสือแจ้งเตือนพยานได้

6. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ ทำให้การเดินทางเพื่อเป็นพยานของศาล ให้ศูนย์นัดความ แนบแผนที่ตั้งศาลไว้ในหนังสือแจ้งเตือนพยานทุกครั้งได้

7. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ ทำให้การประสานงานกับศูนย์แจ้งเตือนพยานสถานีตำรวจ ให้ศูนย์นัดความประสานงานไปยังศูนย์แจ้งเตือนพยานในเขตอำนาจศาลได้อย่างรวดเร็ว

8. ระบบการติดตามพยานระบบใหม่ ในการขอผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ สามารถให้ศูนย์นัดความประสานงานไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ขอความอนุเคราะห์ให้เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้มีหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้าการสืบพยาน ทั้งนี้ให้ขอหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ทันทีเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญในปัจจุบันทันด่วน ซึ่งศูนย์นัดความอาจทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ไว้

9. ในกรณีสืบพยานผ่านจอภาพหรือสืบประเด็นให้แก่ศาลอื่น ให้ศูนย์นัดความติดตามผลการส่งหมายเรียกพยานบุคคลเข้าสำนวน และดำเนินการ

ประสานงานเพื่อให้พร้อมกับการสืบพยานประเด็นผ่านจอภาพ โดยประสานงานไปยังศาลที่ส่งประเด็นมาสืบซักซ้อม จัดเตรียมสถานที่ รวมทั้งจัดพยานเข้าสืบพยานในห้องพิจารณาคดี

10. การกำหนดวันนัดสืบพยาน ให้ศูนย์นัดความกำหนดวันสืบพยานตามกรอบที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด และให้คู่ความลงลายมือชื่อรับทราบวันนัดพร้อมขอหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ทันทีหากมีเหตุขัดข้อง

11. การจัดทำสถิติคดีนัดพิจารณาต่อเนื่องและครบองค์คณะ ให้ศูนย์นัดความจัดเก็บสถิติคดีตามคู่มือนิเทศงานธุรการนัดพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องให้ครบถ้วน และให้ทันตามกำหนดทุกระยะ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบติดตามพยานของศาลแขวงขอนแก่น โดยนำตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้มาทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาระบบติดตามพยานของศาลแขวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. การศึกษาระบบติดตามพยานของศาลแขวงขอนแก่น ควรศึกษาทฤษฎีของนักคิด นักวิชาการท่านอื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อเสนอที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คู่มือมาตรฐานนิเทศงานธุรการในระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง. 2548.

สำนักงานศาลยุติธรรม.

จรัญ ภักดีธนากุล. 2555. การใช้และการตีความ

กฎหมาย. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

จรัญ ภักดีธนากุล. 2555. กฎหมายลักษณะพยาน

(พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติ

บรรณาการ.

ธานี สิงหนาท. 2551. คู่มือการศึกษาพยานหลัก

ฐานคดีแพ่งและคดีอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 6).

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พับลีซซิ่ง. 2551.

ธานี สิงหนาท. 2558. คู่มือการศึกษาพยานหลัก

พยานหลักฐานคดีแพ่งและคดีอาญา (พิมพ์ครั้งที่

13). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พับลีซซิ่ง.

วันชัย ศรีนวลนัต. 2542. แนวทางการคุ้มครอง

พยานในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร :

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ศุภชัย นารถพจนานนท์. (2553). ปัญหาข้อกฎหมาย

ในการติดตามพยานบุคคลมาเบิกความใน

คดีอาญา. สำนักงานศาลยุติธรรม

สุทธิชัย หล่อตระกูล. (2546). ปัญหาและอุปสรรคใน

การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ว.มร.ม. 4(2) : (พ.ค.-ส.ค. : 34.)